

Р І Ш Е Н Н Я

щодо віднесення окремих судів до державних органів, юрисдикція яких поширюється на всю територію України

До Комітету Верховної Ради України з питань правової політики звернулися:

голова Господарського суду міста Києва В.Босий (лист від 05 серпня 2024 року № 01.1-08/46/24);

голова Київського окружного адміністративного суду О.Басай (лист від 05 серпня 2024 року № 04-16/8700/24);

голова Київського апеляційного суду Я.Головачов (лист від 05 серпня 2024 року № 02-16/434/2024);

в.о. голови Північного апеляційного господарського суду В.Шапран (лист від 05 серпня 2024 року № 05.1-11/109/24);

голова Шостого апеляційного адміністративного суду О.Кузьмишина (лист від 06 серпня 2024 року № 026-33/3953/2024).

У листах голови судів зазначають про те, що місцезнаходженням відповідних судів є місто Київ, проте їхня юрисдикція поширюється на всю територію України, та просять підтвердити їхню позицію для вирішення питання перегляду класифікації посад державної служби для працівників апаратів цих судів. Вказані листи також направлені до Міністерства юстиції України.

Розглянувши на своєму засіданні 08 серпня 2024 року (протокол № 165) листи голів судів, Комітет встановив таке.

Організація судової влади та здійснення правосуддя в Україні визначається Законом України «Про судоустрій і статус суддів».

Відповідно до частини третьої статті 17 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» систему судоустрою складають:

- 1) місцеві суди;
- 2) апеляційні суди;
- 3) Верховний Суд.

Відповідно до статті 155 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» організаційне забезпечення роботи суду здійснює його апарат. Правовий статус працівників апарату суду визначається Законом України «Про державну службу» з урахуванням особливостей, визначених цим Законом.

Постановою Кабінету Міністрів України від 5 липня 2024 року № 794 визначено, що оплата праці державних службовців судів, органів та установ системи правосуддя у 2024 році, які провели класифікацію посад державної служби, здійснюється відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від

29 грудня 2023 року № 1409 «Питання оплати праці державних службовців на основі класифікації посад у 2024 році» без застосування коефіцієнтів. Ця постанова набирає чинності з дня її опублікування і застосовується з 1 січня 2024 року.

Пунктами 10-11 Прикінцевих положень Закону України «Про Державний бюджет України на 2024 рік» встановлено, що у 2024 році оплата праці державних службовців здійснюється на основі класифікації посад, крім державних органів, зазначених у пунктах 20-22 цього розділу. З метою встановлення розмірів посадових окладів у 2024 році державні органи в межах юрисдикцій поділяються за типами:

«1) державні органи, юрисдикція яких поширюється на всю територію України:

Секретаріат Кабінету Міністрів України, постійно діючий допоміжний, допоміжні, консультативно-дорадчі органи, утворені Президентом України, Представництво Президента України в Автономній Республіці Крим, міністерства, з якими обов'язковому погодженню підлягають проекти актів Кабінету Міністрів України, за результатами розгляду яких оформлюється висновок, апарати (секретаріати) Ради національної безпеки і оборони України, Центральної виборчої комісії, Рахункової палати, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення, Конституційного Суду України, Верховного Суду, вищих спеціалізованих судів, Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Офісу Генерального прокурора;

інші міністерства, державні органи із спеціальним статусом або ті, діяльність яких спрямовується і координується безпосередньо Кабінетом Міністрів України, до повноважень яких належить формування державної політики в одній чи декількох сферах, центральні органи виконавчої влади, діяльність яких спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через керівника центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики, Секретаріат Уповноваженого із захисту державної мови, Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку, Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку, Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, Державна судова адміністрація України, центральний орган управління Служби судової охорони України, центральний орган виконавчої влади, який реалізує державну політику з питань державного архітектурно-будівельного контролю та нагляду, центральний орган виконавчої влади, який реалізує державну політику у сферах морського і внутрішнього водного транспорту та судноплавства;

інші державні органи, юрисдикція яких поширюється на всю територію України, їх апарати та секретаріати, територіальні органи центральних органів виконавчої влади, діяльність яких спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через керівника центрального органу виконавчої влади, що

забезпечує формування державної бюджетної політики, юрисдикція яких поширюється на територію Автономної Республіки Крим, однієї або кількох областей, міст Києва та Севастополя;

2) державні органи, юрисдикція яких поширюється на територію Автономної Республіки Крим, однієї або кількох областей, міст Києва та Севастополя,

територіальні органи центральних органів виконавчої влади, діяльність яких спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через керівника центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики, юрисдикція яких поширюється на територію одного або кількох районів, районів у містах, міст обласного значення;

3) державні органи, юрисдикція яких поширюється на територію одного або кількох районів, районів у містах, міст обласного значення»

Поділ державних органів на типи, що визначено у пункті 11 Прикінцевих положень Законом України «Про Державний бюджет України на 2024 рік», відображено також у Постанові Кабінету Міністрів України № 1109 від 23 жовтня 2023 року, якою затверджено Каталог типових посад державної служби і критерії віднесення до таких посад (далі - Каталог).

Згідно пункту 11 Каталогу, типові посади, визначені в межах кожної із сімей посад, можуть бути представлені у державних органах трьох юрисдикцій:

першої (1) - державні органи, юрисдикція яких поширюється на всю територію України;

другої (2) - державні органи, юрисдикція яких поширюється на територію Автономної Республіки Крим, однієї або кількох областей, м. Києва та Севастополя, територіальні органи центральних органів виконавчої влади, діяльність яких спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через керівника центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики, юрисдикція яких поширюється на територію одного або кількох районів, районів у містах, міст обласного значення;

третьої (3) - державні органи, юрисдикція яких поширюється на територію одного або кількох районів, районів у містах, міст обласного значення.

Поділяючи державні органи на типи / юрисдикції, Верховна Рада України та Кабінет Міністрів України виходили із принципу територіальності, що означає забезпечення територіального розмежування компетенції органу державної влади, на яку поширюється їх діяльність - усю територію України чи відповідну адміністративно-територіальну одиницю.

Зважаючи на територіальну юрисдикцію судів, як органів державної влади, та на визначену положеннями пункту 11 Каталогу класифікацію, державні службовці державних органів - судів, а саме:

Верховного Суду і Вищого антикорупційного суду були віднесені до державного органу в межах першої юрисдикції,

апеляційних судів були віднесені до державних органів в межах другої юрисдикції,

місцевих загальних судів - до державних органів в межах третьої

юрисдикції.

Разом з тим, голови судів у своїх листах звертають увагу, зокрема, на наступне.

1. Юрисдикція та повноваження господарських судів визначається процесуальним законом - Господарським процесуальним кодексом України.

Так, відповідно до частини п'ятої статті 30 Глави 2 «Юрисдикція» вищевказаного кодексу до виключної підсудності Господарського суду міста Києва віднесено спори, у яких відповідачем є Кабінет Міністрів України, міністерство чи інший центральний орган виконавчої влади. Національний банк України, Рахункова палата, Верховна Рада Автономної Республіки Крим або Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські ради або обласні, Київська і Севастопольська міські державні адміністрації, а також справи, матеріали яких містять державну таємницю.

Предметом розгляду більшості справ, які здійснює Господарський суд міста Києва з дотриманням вимог охорони державної таємниці, є сфера оборони, а позивачами та відповідачами у цих справах є підприємства, установи та організації незалежно від місця їх реєстрації (розташування), якщо така справа містить документи з грифом «Таємно».

2. Юрисдикція та повноваження адміністративних судів визначається законом - Кодексом адміністративного судочинства України.

Відповідно до частини першої статті 27 Кодексу адміністративного судочинства України адміністративні справи з приводу оскарження нормативно-правових актів Кабінету Міністрів України, міністерства чи іншого центрального органу виконавчої влади, Національного банку України чи іншого суб'єкта владних повноважень, повноваження якого поширюються на всю територію України, крім випадків, визначених цим Кодексом, адміністративні справи з приводу оскарження рішень Антимонопольного комітету України з розгляду скарг про порушення законодавства у сфері публічних закупівель та рішень у сфері державної допомоги суб'єктам господарювання, адміністративні справи за позовом Антимонопольного комітету України у сфері державної допомоги суб'єктам господарювання, адміністративні справи, відповідачем у яких є дипломатичне представництво чи консульська установа України, їх посадова чи службова особа, а також адміністративні справи про оскарження актів, дій чи бездіяльності органу, що здійснює дисциплінарне провадження щодо прокурорів, та про анулювання реєстраційного свідоцтва політичної партії вирішуються окружним адміністративним судом, територіальна юрисдикція якого поширюється на місто Київ.

Київським окружним адміністративним судом розглядаються справи, у яких позивачами є підприємства, установи та організації незалежно від місця їх реєстрації (розташування), якщо у таких справах оскаржуються нормативно-правові акти Кабінету Міністрів України, міністерства чи іншого центрального органу виконавчої влади, Національного банку України чи іншого суб'єкта владних повноважень, повноваження якого поширюються на всю територію

України, адміністративні справи з приводу оскарження рішень Антимонопольного комітету України з розгляду скарг про порушення законодавства у сфері публічних закупівель та рішень у сфері державної допомоги суб'єктам господарювання, також, адміністративні справи за позовом Антимонопольного комітету України у сфері державної допомоги суб'єктам господарювання, адміністративні справи, відповідачем у яких є дипломатичне представництво чи консульська установа України, їх посадова чи службова особа, а також адміністративні справи про оскарження актів, дій чи бездіяльності органу, що здійснює дисциплінарне провадження щодо прокурорів, та про анулювання реєстраційного свідоцтва політичної партії.

3. Процесуальним законодавством України встановлено, що до підсудності апеляційного суду, місцезнаходження якого визначено у місті Києві, віднесено ряд справ, які не обмежуються його територіальною юрисдикцією.

До підсудності Київського апеляційного суду належать специфічні категорії справ і матеріалів, що дає підстави вважати, що юрисдикція (підсудність) цього суду не обмежується територією міста Києва та Київської області, а саме:

заяви про визнання і надання дозволу на виконання рішення міжнародного комерційного арбітражу подається до апеляційного суду, юрисдикція якого поширюється на місто Київ (частина третя статті 475 ЦПК України);

справи щодо визнання та надання дозволу на виконання рішень міжнародного комерційного арбітражу, якщо місце арбітражу знаходиться поза межами України, розглядаються апеляційним загальним судом, юрисдикція якого поширюється на місто Київ (пункт 2 частини третьої статті 23 ЦПК України);

до територіальної підсудності Київського апеляційного суду належать кримінальні справи, які підсудні Апеляційному суду Автономної Республіки Крим, Апеляційному суду міста Севастополя (розпорядження Голови Верховного Суду № 36/0/9-22 від 05 липня 2022 року),

кримінальне провадження у першій інстанції здійснює апеляційний суд, юрисдикція якого поширюється на місто Київ, у разі якщо обвинувачений чи потерпілий є або був суддею чи працівником апарату Вищого антикорупційного суду і кримінальне провадження належить до підсудності Вищого антикорупційного суду (абзац сьомий частини першої статті 34 КПК України);

апеляційні скарги на ухвали слідчих суддів, які підлягають оскарженню під час досудового розслідування на підставі частини першої статті 309, частини другої статті 309 КПК України, постановлені у кримінальних провадженнях, досудове розслідування в яких здійснюється органом, юрисдикція якого поширюється на всю територію України.

Відповідно до пункту 1 частини другої статті 132 КПК України клопотання про застосування заходів забезпечення кримінального провадження на підставі ухвали слідчого судді подається до місцевого суду, в межах територіальної юрисдикції якого знаходиться орган досудового розслідування.

Якщо досудове слідство здійснюється органами досудового розслідування,

юрисдикція яких поширюється на всю територію України, - Головним слідчим управлінням Національної поліції України, Головним, слідчим управлінням Служби безпеки України, Головним слідчим управління центрального апарату Державного бюро розслідувань, Головним, підрозділом, детективів центрального апарату Бюро економічної безпеки України, то з клопотаннями про застосування заходів забезпечення кримінального провадження такі органи звертаються до слідчих суддів місцевих судів Києва.

Перегляд у апеляційному порядку ухвал слідчих суддів у кримінальних провадженнях, які розслідуються органом досудового розслідування, юрисдикція яких поширюється на всю територію України, здійснюється Київським апеляційним судом.

клопотання про надання дозволу на проведення негласних слідчих (розшукових) дій та оперативно-розшукових заходів, поданих в порядку Глави 21 Кримінального процесуального кодексу України та Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність», розглядаються слідчими суддями Київського апеляційного суду, якщо досудове розслідування/оперативно-розшукова діяльність здійснюється наступними органами:

- Офіс Генерального прокурора;
- Національне антикорупційне бюро України;
- Спеціалізована антикорупційна прокуратура;
- Департамент військової контррозвідки Служби безпеки України;
- Департамент контррозвідки Служби безпеки України;
- Департамент захисту національної державності Служби безпеки України;
- Департамент захисту інтересів держави у сфері інформаційної безпеки;
- Департамент внутрішньої безпеки Служби безпеки України;
- Головне слідче управління Служби безпеки України;
- Державне бюро розслідувань;
- Територіальне управління Державного бюро розслідувань, розташоване у місті Києві (поширює свою діяльність на місто Київ, Київську, Черкаську та Чернігівську області);
- Управління державної охорони;
- Державна прикордонна служба України;
- Головне управління розвідки Міністерства оборони України;
- Служба зовнішньої розвідки;
- Державна кримінально-виконавча служба;
- Бюро економічної безпеки;
- Департамент карного розшуку Національної поліції України;
- Департамент стратегічних розслідувань Національної поліції України;
- Департамент внутрішньої безпеки Національної поліції України;
- Головне слідче управління Національної поліції України;
- Слідче управління Головного управління Національної поліції в Автономній Республіці Крим та місті Севастополі;
- Прокуратура Автономної Республіки Крим та міста Севастополя;
- Спеціалізована прокуратура у сфері оборони Центрального регіону;

- Спеціалізована прокуратура у сфері оборони Офісу Генерального прокурора.

Жоден інший апеляційний суд України клопотання про надання дозволу на проведення негласних слідчих (розшукових) дій та оперативно-розшукових заходів, поданих вказаними органами в порядку Глави 21 Кримінального процесуального кодексу України та Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність», розглядати не уповноважений.

Таким чином, специфіка справ, що розглядаються відповідними судами, та їх суб'єктний склад, дають підстави стверджувати, що юрисдикція (підсудність) Господарського суду міста Києва, Київського окружного адміністративного суду, Київського апеляційного суду, Північного апеляційного господарського суду, Шостого апеляційного адміністративного суду, з місцезнаходженням у місті Києві, не обмежується територією міста Києва та Київської області та поширюється на всю територію України, тому виникає необхідність перегляду класифікації посад державної служби для працівників апаратів судів.

Враховуючи викладене, Комітет вирішив висловити позицію, що Господарський суд міста Києва, Київський окружний адміністративний суд, Київський апеляційний суд, Північний апеляційний господарський суд, Шостий апеляційний адміністративний суд відносяться до державних органів, юрисдикція яких поширюється на всю територію України.

Голова Комітету

Д.В. МАСЛОВ

